
ONVOLTOOID

TEGENWOORDIG

GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

ONVOLTOOID TEGENWOORDIG

GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

Afbeelding omslag:
Getekend zelfportret Gerrit van Houten (1881-1882),
potlood op papier,
12 x 10 cm

© Gerrit van Houten Stichting en Academie Minerva 2017

*Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestem-
ming van de uitgever.*

De publicatie 'Onvoltooid Tegenwoordig' verschijnt ter gelegenheid van de Gerrit van Houten Prijs 2016, een kunstprijs die voor de derde keer zal worden uitgereikt. De prijs is vernoemd naar de Groningse kunstenaar Gerrit van Houten (1866-1934) die alleen in zijn jeugdijaren als kunstenaar actief is geweest. Hij heeft desondanks een opmerkelijk en behoorlijk omvangrijk oeuvre nagelaten. De Gerrit van Houten Stichting beheert zijn artistieke nalatenschap. De stichting heeft in 2006 de vijfjaarlijkse prijs geïnitieerd, om de kunstenaar Gerrit van Houten meer onder de aandacht te brengen en het hedendaagse kunstenaarschap te stimuleren. De prijs is bedoeld om talentvolle kunstenaars aan het begin van hun carrière in hun ontwikkeling te ondersteunen.

De Gerrit van Houten Prijs 2016 is een gezamenlijk project van de Gerrit van Houten Stichting en Academie Minerva. Dat heeft geleid tot een nieuwe opzet van de prijs en twee tentoonstellingen bij Academie Minerva aan de Praediniussingel. Anders dan bij de twee eerdere edities zijn vooraf kunstenaars geselecteerd om aan de prijs mee te doen. Aan 'kunstkeners' is gevraagd om een kunstenaar te nomineren die zij bewonderen vanwege hun talent en hun werk: kunstenaars die het verdienen om in hun talent aangemoedigd te worden. Negen kunstenaars zijn zo genomineerd en zij hebben recent of nieuw werk ingebracht om mee te dingen naar de Gerrit van Houten Prijs. Van de inzendingen is een expositie gemaakt die gedurende de periode 9 maart tot en met 31 maart 2017 te zien zal zijn.

Onderdeel van de Gerrit van Houten Prijs 2016 is het schetsboekproject van de studenten van klas 1A van Academie Minerva. Zij hebben zich laten inspireren door de schetsboeken van Gerrit van Houten. Zij hebben dit werk in het depot kunnen bestuderen dat is ondergebracht in Gerrits geboortehuis aan het Damsterdiep. Dit huis en de omgeving is onder-

werp van veel van zijn werk geweest. Met hun eigen tekeningen reflecteren de studenten op Gerrits schetsboeken. Op deze manier komt Gerrit weer terug op Academie Minerva, waar hij lang geleden als jonge jongen zich reeds in tekenen bekwaamde en later in 1884 opnieuw aan de academie lessen volgde.

Graag bedanken we de kunstenaars voor hun deelname, de kunstkeners voor hun nominaties, de juryleden voor hun beoordeling, de studenten van klas 1A voor hun bijdragen aan het schetsboekproject en allen die vanuit de Gerrit van Houten Stichting en Academie Minerva hebben bijgedragen aan de Gerrit van Houten Prijs 2016. Met heel veel inzet en creativiteit is door velen in korte tijd een prachtig resultaat behaald. In het bijzonder willen we hier noemen Leo Delfgaauw, Luchiena Lanjouw en Franck Smit, die het kernteam van de organisatie hebben gevormd.

We hopen op veel belangstelling voor de tentoonstelling en dat daarmee de waardering wordt vergroot voor kunst en kunstenaarschap.

Groningen maart 2017

Harrie van Ham, voorzitter Gerrit van Houten Stichting

Dorothea van der Meulen, dean Academie Minerva

Gerrit van Houten,
Dooiende sneeuw over de velden (1883-84),
aquarel op papier,
42 x 61 cm

Onvoltooide kunstwerken spreken tot de verbeelding. Materialen en vormen lijken met elkaar in tweestrijd. Vlakken, lijnen, kleuren of ruwe contouren verraden een opzet voor verdere uitwerking: van het marmerblok van Michelangelo tot het gekleurde plakband van Mondriaan. Het werk is nog open voor aanpassing en verandering. De kunstenaar heeft zijn keuzes nog niet bepaald en wikt en weegt over het vervolg. De vraag dient zich aan of het werk in dit stadium eigenlijk wel als kunstwerk te beschouwen is. Moet het daarvoor niet het keurmerk van voltooiing hebben gekregen? Maar het onaffe karakter van het werk heeft tegelijk een eigen charme en kwaliteit. Het is alsof we dichterbij het werkproces komen en getuige mogen zijn van de twijfels en afwegingen van de kunstenaar. En dat we met diens zoektocht naar voltooiing dichterbij zijn artistieke persoonlijkheid komen.

De kunstgeschiedenis toont ons tal van fascinerende voorbeelden van onvoltooide kunstwerken. Daarbij is vooral de vraag naar het waarom van het 'blijven steken' intrigerend. Is de kunstenaar plotseling overleden en zijn de werken in onvolledige staat in het atelier aangetroffen? Of is de kunstenaar overvallen door twijfel en onzekerheid en heeft hij het werk bewust onvoltooid gelaten? Of is het onaffe werk hem voortijdig uit handen genomen door iemand die geen geduld meer kon opbrengen? En dan kan het onvoltooide werk ook nog deel uitmaken van een voortgaand artistiek onderzoek: experimenten en probeersels van de kunstenaar die zoekt naar het onbekende en die halverwege het creatieve proces al iets anders gaat proberen. Wat voor een afzonderlijk werk geldt, kan ook van toepassing zijn op een heel oeuvre: het kan onvolledig blijven. Niet afgerond en voortijdig beëindigd. Dikwijls gaat het dan om jonge kunstenaars die een indrukwekkende start maken en van wie vervolgens de loopbaan onverwacht wordt afgesloten. Soms is dit een eigen keuze,

Gerrit van Houten,
De Bornse hut (1881),
aquarel op papier,
38 x 27 cm.

Dit is het eerste werk
van Gerrit dat aan
publiek werd getoond op
een expositie in Pictura.

soms zijn het dramatische omstandigheden als ziekte, overlijden of verdwijnen. Het kan ook zijn dat een kunstenaar het werken onmogelijk wordt gemaakt. Er zijn helaas talrijke gevallen bekend van censuur, verbod, verhindering of vervolging waarmee allerlei vormen van creativiteit en kritisch geluid de mond wordt gesnoerd. Feitelijk is niet of nauwelijks te bepalen wanneer een oeuvre is voltooid. Als er geen sprake is van een afsluiting 'door omstandigheden', dan zullen kunstenaars over het algemeen zo lang als mogelijk doorwerken en zich telkens weer nieuwe artistieke doelen stellen.

Waarschijnlijk was dat ook ooit de droom van de jonge kunstenaar Gerrit van Houten. Geboren in Groningen in 1866 bleek hij al op jonge leeftijd goed te kunnen tekenen en toonde hij belangstelling voor de beeldende kunst. Op vijftienjarige leeftijd exposeerde hij al bij Kunstlievend Genootschap Pictura en ging hij naar Academie Minerva voor tekenles. Zijn familie steunde hem en deelde een kunstzinnige belangstelling: zijn tante Sientje Mesdag-van Houten schilderde en was getrouwd met de bekende kunstenaar Hendrik Willem Mesdag. Een loopbaan als kunstenaar lag dus voor Gerrit in het verschiet. Maar hij was amper twintig toen hij last begon te krijgen van depressiviteit. En al in 1892 werd hij vanwege deze symptomen opgenomen in 'het gesticht' te Santpoort. De diagnose was geestesziekte en de behandeling ging niet veel verder dan gedwongen opname. Waarschijnlijk geheel in overeenstemming met de psychiatrische inzichten van die tijd werd het hem niet meer toegestaan om te blijven tekenen en schilderen. Zijn artistieke werk zou hem mogelijk uit balans brengen en depressief maken. Daarmee kwam er een vroeg en voortijdig einde aan zijn kunstenaarschap en besloeg zijn oeuvre slechts een tijdspanne van tien jaar. Uiteindelijk zou Gerrit van Houten de rest van zijn leven in Santpoort verblijven, waar hij in 1934 overleed.

Gerrit van Houten,
De houtzaagmolen achter het ouderlijk huis aan het Damsterdiep Groningen (1883),
aquarel op papier,
58 x 41 cm

Het levensverhaal van Gerrit van Houten mag dus wel dramatisch genoemd worden. Ondanks de veelbelovende start heeft hij nooit de bekendheid bereikt die zijn oom Mesdag wel had, laat staan de beroemdheid van zijn tijdgenoot Vincent van Gogh. De vergelijking met Van Gogh betreft vooral het feit dat ook deze kunstenaar wel als 'getroebleerd' is afgeschilderd en dat diens oeuvre eveneens zo'n tien jaar (1880-1890) beslaat. Verder gaat de vergelijking mank, met name omdat Gerrit van Houten nooit artistiek grensverleggend is geweest (en dat waarschijnlijk ook niet heeft nagestreefd). Zijn tekeningen en schilderijen zijn over het algemeen traditioneel van onderwerp (stilleven, portretten, stadsgezichten en landschappen) en ook behoudend van stijl (naturalistisch). Kortom: Gerrit van Houten was geen vernieuwer. Maar zijn werk en zijn biografie representeren wel een tijdsbeeld en tegelijk een tragiek van een voortijdig beëindigde belofte. Wat zou er onder 'normale' omstandigheden van zijn kunstenaarschap geworden zijn? Hoe zou het werk zich hebben ontwikkeld? Zou hij aansluiting hebben gezocht en gevonden bij de vroege ontwikkeling van de moderne kunst? Zou hij vanuit Groningen de wereld in zijn getrokken en zich elders verder hebben ontwikkeld en gemanifesteerd? Het zijn deze vragen die hij ons met zijn korte carrière heeft nagelaten.

Maar het is precies door deze vragen dat het kunstenaarschap van Gerrit van Houten geactualiseerd kan worden en ook tegenwoordig nog relevant is. En daarom zijn ze misschien wel het meest bijzondere deel van zijn nalatenschap. De Gerrit van Houten Stichting heeft er goed aan gedaan om de nagedachtenis levend te houden door het te verbinden aan jonge, hedendaagse kunstenaars. Kunstenaars van ongeveer de leeftijd die Gerrit had toen hij met zijn werk moest stoppen. Jonge kunstenaars die net als hun voorganger getalenteerd en beloftevol zijn.

De Stichting stelt een prijs beschikbaar ter ondersteuning en aanmoediging van een jonge kunstenaar en zij heeft daarom negen deskundigen uitgenodigd om een voordracht te doen. Van de negen genomineerden wordt een tentoonstelling samengesteld.

De diversiteit van het werk naar materiaal, techniek en onderwerp reflecteert de veelzijdigheid van de eigentijdse kunst en de uniciteit van het individuele kunstenaarschap. Daarmee is de tentoonstelling op te vatten als herinnering én als hommage aan Gerrit van Houten. De jonge kunstenaar in het 'gesticht' krijgt ruim honderd jaar later een collegiaal eerbetoen. Maar niet alleen van de negen genomineerden: bij hun tentoonstelling wordt nog een extra presentatie verzorgd door een propedeuse klas van Academie Minerva. De internationale studenten van klas 1A hebben, onder begeleiding van docenten Allie van Altena en Frank Lisser, een speciaal tekeningenproject gerealiseerd. Geïnspireerd door zijn levensverhaal hebben zij de tekeningen en schetsboeken van Gerrit van Houten als uitgangspunt genomen voor hun eigen artistiek onderzoek. De studenten exposeren hun individuele bijdragen in een gezamenlijke presentatie. Rondom de vitrines met werk op papier van Gerrit van Houten maakt de klas een tentoonstelling waarin het beginnend kunstenaarschap een vervolg lijkt te geven aan de talentvolle start van hun negentiende-eeuwse voorganger. Op deze manier krijgt het onvoltooide oeuvre van Gerrit van Houten een laat vervolg in de tegenwoordige tijd. Zijn werk krijgt alsnog afronding en volledigheid doordat het zich verbindt met een nieuwe generatie kunstenaars. Dat Gerrit van Houten al op jonge leeftijd niet meer mocht of kon werken is en blijft uiteraard tragisch, maar dat zijn kunstenaarschap zoveel jaren later anderen inspireert is een mooie kroon op zijn oeuvre.

Leo Delfgaauw is docent / onderzoeker van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving van Academie Minerva, Hanzehogeschool Groningen en curator van de tentoonstelling

Om de talentvolle schilder Gerrit van Houten (Groningen, 1866 – 1934) meer bekendheid te geven, heeft de Gerrit van Houten Stichting in 2006 besloten een prijs in te stellen die om de vijf jaar wordt uitgereikt. Op 23 maart 2017 gebeurt dit voor de derde keer: de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit een geldbedrag van €5.000 plus een publieksprijs van €1.000.

Voor de Gerrit van Houten Prijs 2016 werkt de stichting Gerrit van Houten samen met Academie Minerva in Groningen. Het plan dat gezamenlijk is ontwikkeld omvat twee onderdelen: een tentoonstelling en de prijzuitreiking.

Negen kunstkenaars hebben een kunstenaar voorgedragen. Han Steenbruggen (directeur Museum Bevelde, Heerenveen) – Christiaan Kuitwaard Annabelle Birnie (directeur Drents Museum) – Hans Hoekstra Andreas Blühm (algemeen directeur Groninger Museum) – Henrike Scholten Reyer Boxem (fotograaf) – Jenny Boot Patty Wageman Museum (directeur Museum De Buitenplaats Eelde) – Kim Habers Dorothea van der Meulen (Dean Academie Minerva) – Lotte Milene Bosman Marie-Jeanne Ameln en Ron Ritzerfeld (projectuimie SIGN) – Mari Stoel Frans Wisman (particulier kunstverzamelaar) – Shertise Solano Marijke van der Woude (directeur CBK Groningen) – Simon Schrikker

De kunstenaars hebben ieder twee à drie kunstwerken aangeleverd waaruit Leo Delfgaauw van Academie Minerva een selectie heeft gemaakt voor de tentoonstelling. Een professionele jury zal uiteindelijk bepalen wie de winnaar van de Gerrit van Houten Prijs 2016 wordt. Tegelijkertijd mag het publiek ook een stem uitbrengen om te bepalen wie de publieksprijs krijgt.

De jury van de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit:

Doede Hardeman

(hoofd collecties Gemeentemuseum Den Haag)

Sue-ann van der Zijpp

(conservator moderne kunst Groninger Museum)

Stijn Rietman

(beeldend kunstenaar, winnaar Gerrit van Houten Atelier Prijs)

De tentoonstelling ter gelegenheid van de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit ingebracht werk van de genomineerde kunstenaars, schetsboeken van Gerrit van Houten zelf en een speciaal project van eerstejaars studenten van Academie Minerva, begeleid door Allie van Altena en Frank Lisser.

De Stichting stelt een prijs beschikbaar ter ondersteuning en aanmoediging van een jonge kunstenaar en zij heeft daarom negen deskundigen uitgenodigd om een voordracht te doen. Van de negen genomineerden wordt een tentoonstelling samengesteld.

De diversiteit van het werk naar materiaal, techniek en onderwerp reflecteert de veelzijdigheid van de eigentijdse kunst en de uniciteit van het individuele kunstenaarschap. Daarmee is de tentoonstelling op te vatten als herinnering én als hommage aan Gerrit van Houten. De jonge kunstenaar in het 'gesticht' krijgt ruim honderd jaar later een collegiaal eerbetoon. Maar niet alleen van de negen genomineerden: bij hun tentoonstelling wordt nog een extra presentatie verzorgd door een propedeuse klas van Academie Minerva. De internationale studenten van klas 1A hebben, onder begeleiding van docenten Allie van Altena en Frank Lisser, een speciaal tekeningenproject gerealiseerd. Geïnspireerd door zijn levensverhaal hebben zij de tekeningen en schetsboeken van Gerrit van Houten als uitgangspunt genomen voor hun eigen artistiek onderzoek. De studenten exposeren hun individuele bijdragen in een gezamenlijke presentatie. Rondom de vitrines met werk op papier van Gerrit van Houten maakt de klas een tentoonstelling waarin het beginnend kunstenaarschap een vervolg lijkt te geven aan de talentvolle start van hun negentiende-eeuwse voorganger. Op deze manier krijgt het onvoltooide oeuvre van Gerrit van Houten een laat vervolg in de tegenwoordige tijd. Zijn werk krijgt alsnog afronding en volledigheid doordat het zich verbindt met een nieuwe generatie kunstenaars. Dat Gerrit van Houten al op jonge leeftijd niet meer mocht of kon werken is en blijft uiteraard tragisch, maar dat zijn kunstenaarschap zoveel jaren later anderen inspireert is een mooie kroon op zijn oeuvre.

Leo Delfgaauw is docent/onderzoeker van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving van Academie Minerva, Hanzehogeschool Groningen en curator van de tentoonstelling

Om de talentvolle schilder Gerrit van Houten (Groningen, 1866 – 1934) meer bekendheid te geven, heeft de Gerrit van Houten Stichting in 2006 besloten een prijs in te stellen die om de vijf jaar wordt uitgereikt. Op 23 maart 2017 gebeurt dit voor de derde keer: de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit een geldbedrag van €5.000 plus een publieksprijs van €1.000.

Voor de Gerrit van Houten Prijs 2016 werkt de stichting Gerrit van Houten samen met Academie Minerva in Groningen. Het plan dat gezamenlijk is ontwikkeld omvat twee onderdelen: een tentoonstelling en de prijsuitreiking.

Negen kunstkeners hebben een kunstenaar voorgedragen.
Han Steenbruggen (directeur Museum Belvédère, Heerenveen) — *Christiaan Kuitwaard*
Annabelle Birnie (directeur Drents Museum) — *Hans Hoekstra*
Andreas Blühm (algemeen directeur Groninger Museum) — *Henrike Scholten*
Reyer Boxem (fotograaf) — *Jenny Boot*
Patty Wageman Museum (directeur Museum De Buitenplaats Eelde) — *Kim Habers*
Dorothea van der Meulen (Dean Academie Minerva) — *Lotte Milene Bosman*
Marie-Jeanne Ameln en Ron Ritzerfeld (projectruimte SIGN) — *Mari Stoel*
Frans Wisman (particulier kunstverzamelaar) — *Shertise Solano*
Marijke van der Woude (directeur CBK Groningen) — *Simon Schrikker*

De kunstenaars hebben ieder twee à drie kunstwerken aangeleverd waaruit Leo Delfgaauw van Academie Minerva een selectie heeft gemaakt voor de tentoonstelling. Een professionele jury zal uiteindelijk bepalen wie de winnaar van de Gerrit van Houten Prijs 2016 wordt. Tegelijkertijd mag het publiek ook een stem uitbrengen om te bepalen wie de publieksprijs krijgt.

De jury van de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit:

Doede Hardeman

(hoofd collecties Gemeentemuseum Den Haag)

Sue-ann van der Zijpp

(conservator moderne kunst Groninger Museum)

Stijn Rietman

(beeldend kunstenaar, winnaar Gerrit van Houten Atelier Prijs)

De tentoonstelling ter gelegenheid van de Gerrit van Houten Prijs 2016 bestaat uit ingebracht werk van de genomineerde kunstenaars, schetsboeken van Gerrit van Houten zelf en een speciaal project van eerstejaars studenten van Academie Minerva, begeleid door Allie van Altena en Frank Lisser.

“Met groot plezier draag ik Christiaan Kuitwaard voor. Zijn werk is ruim vertegenwoordigd in de collectie van Museum Belvédère en behoort sinds de oprichting van dit museum tot de vaste waarden. Hij kreeg voor het eerst landelijke aandacht toen Joost Zwagerman meerdere werken van hem selecteerde voor de tentoonstelling *Silence out Loud* in Museum Kranenburg (Bergen) en in zijn postume essaybundel *De stilte van het licht* (2015) aandacht aan hem besteedde. Daarna was Kuitwaard vertegenwoordigd op verschillende landelijke podia, waaronder Museum De Fundatie (Zwolle). Die stimulans heeft geleid tot een bijzondere artistieke ontwikkeling. Concentreerde Kuitwaard zich eerder op duidelijk herkenbare onderwerpen, in zijn recente schilderijen kiest hij uitsnedes uit grotere verbanden (vooral waarnemingen van spiegelingen op zee). Daarbij

voert hij het spanningsveld op tussen realiteit en abstractie, waarneming en perceptie. Voor Museum Belvédère is dit de aanleiding om zijn eerste grote solotentoonstelling te organiseren.

Christiaan Kuitwaard woont en werkt in Oldeberkoop. Hij schildert stille objecten en landschappen, waarbij hij een grote belangstelling aan de dag legt voor eenvoud, atmosfeer en licht. Vooral in zijn schilderijen van bomen en boomstammen onderzoekt hij de effecten van licht en schaduw en raakt hij thematisch aan het werk van Gerrit van Houten. Hoewel het een geheel eigen karakter draagt, past zijn werk binnen de traditie van de Friese moderne, poëtisch georiënteerde schilderkunst, waarvan het werk van Jan Mankes en Willem van Althuis de exponenten zijn.”

Woud (2016),
olieverf op doek,
70 x 70 cm

Bomen (2014)
olieverf op doek op paneel
82 x 82 cm

Christiaan Kuitwaard (Sneek, 1965) was van 1981 tot 1985 beroepsmilitair bij de Koninklijke Marine. Daarna studeerde hij aan de kunstacademie van Groningen (1985–1986) en studeerde hij at aan de Hogeschool (1985–1986) en studeerde hij in Kampen (1986–1991). Sindsdien voor de Kunsten in Kampen (1986–1991). Sindsdien exposeert hij regelmatig in binnen- en buitenland. In 2017 organiseert museum Belvédère een solo-tentoonstelling waarbij een uitgebreide monografie zal verschijnen.

www.christiaankuitwaard.nl

“Centraal in de schilderijen van Hans Hoekstra staan mensen. Veelal de mensen dicht om hem heen, maar ook passanten. Hem boeit het zeer particuliere, eigene aan mensen en de manier waarop zij in de wereld staan. Hoekstra's schilderijen ontstaan naar aanleiding van zijn ervaring met de zichtbare werkelijkheid. Door zich telkens weer tot zijn omgeving en zijn naasten te verhouden, hoopt hij dat techniek steeds minder in de weg zal staan om heel direct zijn waarneming te vertolken in verf op doek. Dit betekent dat hij vooral bezig is met het vormen van een stijl.

Hoekstra zegt zelf: ‘Maar bovenal stuurt mijn intuïtie mij. Want ik denk dat het schadelijk is al te zeer te weten wat men doet. Het werkt geweldig bevrijdend het bewustzijn soms een stap voor te zijn, zodat

Hans Hoekstra (Groningen, 1983) woont en werkt in Groningen. Hij studeerde van 2003 tot en met 2007 aan Academie Minerva en aan de KunstAkademie Düsseldorf. Hij vervolgde na zijn bachelor zijn opleiding aan De Ateliers in Amsterdam. Het Mondriaan Fonds verleende hem in 2014 het stipendium ‘Werkbijdrage Jong Talent + Opdrachtgever’. Hoekstra won de Buning Brongers Prijs in 2008 en de Koninklijke Prijs voor de Vrije Schilderkunst in 2009.
www.hanshoekstra.com

Zelfportret (2016)
acryl op linnen
190x 130 cm

Annabelle Birnie (directeur Drents Museum)

Hans Hoekstra

grote verrassingen je kunnen overkomen. Het lijkt dan of het schilderij met je op de loop gaat en dan ben je echt aan het schilderen in plaats van een schilderij aan het maken.’

In 2014 heeft Hans Hoekstra het stipendium ‘Jong Talent’ gekregen van de Mondriaan Stichting. Het geldbedrag heeft hij ingezet voor een publicatie en tentoonstelling in het Drents Museum. Aansluitend is zijn werk te zien geweest op diverse tentoonstellingen, waaronder We Like Art, en is het opgenomen in diverse particuliere collecties.”

Wieske (2016)
acryl op linnen
200 x 160 cm

ONVOLTOOID TEGENWOORDIG
GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

Hans Hoekstra

All surface, no substance (2017),
potlood op papier,
150 x 150 cm

Henrike Scholten (Zwolle, 1989) studeerde in 2011 af aan Academie Minerva (Autonome Beeldende Kunst) en deed de pre-master Kunstgeschiedenis, richting Oude Kunst aan de Rijksuniversiteit Groningen (2016-2017). Zij exposeerde daarna onder andere bij Bookstore Foundation in Amsterdam, galerie with tsjalling in Groningen en TRENTATRES Gallery in Valencia. In 2012 won ze het George Verberg stipendium en maakte een onderzoeksreis naar de Baltische staten in Rusland.

www.henrikescholten.nl

“Henrike Scholten is een uitzonderlijk tekentalent. Telkens weer voor een wit papier zitten en een nieuwe creatie verzinnen is al een prestatie op zich. Zelfs binnen de kaders van haar inmiddels al rijper geworden stijl lukt het haar steeds nieuwe uitvindingen te presenteren. Scholten realiseert daarbij een unieke mengeling van menselijke (of dierlijke) vormen die ondanks zeer realistische trekken abstract lijken. Hier is zeker een link met Gerrit van Houten te herkennen.

Scholten studeerde aan Academie Minerva en ontving in 2011 haar eerste belangrijke onderscheiding: het George Verberg stipendium. De Gerrit van Houten Prijs zou haar kunnen helpen om de verdiende doorbraak te realiseren.”

Andreas Blühm algemeen directeur Groninger Museum

Study of an arm (2016),
potlood en aquarel op papier,
56 x 76 cm

Henrike Scholten

"Jenny Boot heeft na haar afstuderen aan de fotoacademie in 2015 de moeilijke weg gekozen van het fotokunstenarschap en haar plek weten te bevechten in de wereld van de autonome fotografie. Inmiddels staat er een imposante expositielijst achter haar naam, van New York tot San Francisco en van Stockholm tot Bologna. Ze werkt hard aan het realiseren van publicaties en galeries om haar werk onder de aandacht te krijgen, en dat lukt haar goed.

Haar werk kenmerkt zich door veelal duistere, geësceneerde portretten waarin naaktheid, kwetsbaarheid en dreiging centraal staan. Het werk is commercieel, maar autonoom, en staat dicht bij de kunstenaars. Een hoge mate van schoonheidsaesthetiek zowel in modellen als in lichtgebruik maken de beelden toegankelijk en mysterieus tegelijk. Misschien zijn het wel allemaal zelfportretten, uiteindelijk.

Ik draag Jenny Boot voor omdat zij bewijst dat commercieel integer kunstenaarschap niet in de weg hoeft te staan. Integendeel: Boot slaat bruggen tussen consumenten en de kunstwereld."

Jenny Boot (Sneek, 1969) studeerde in 2012 af aan de Fotoacademie in Amsterdam. Ze werd diverse malen genomineerd, zoals voor de Fotogram Award 2010 en de Cannes Lion Award 2010 en won de Members Choice Award PANL #21. Boot staat in de top honderd van Nederlandse kunsttalenten.

www.jennyboot.nl

Lucid Dream (2016),
fotoprint op dibond achter mat plexiglas,
140 x 110 cm

Queen B. (2016),
fotoprint op dibond achter mat plexiglas,
140 x 110 cm

“Kim Habers neemt het tekenen als startpunt en onderzoekt de grenzen van het medium in grote installaties. Zij laat zich inspireren door de directe wereld om zich heen, die afwisselend bestaat uit natuur en stedelijke omgeving. Dit leidt tot labyrintische weefsels waarin zij het platte vlak verlaat en de kijker als Alice in Wonderland een nieuwe wereld laat ontdekken. Lijnen die zich woekerend een weg banen naar eindeloze perspectieven totdat ze zichzelf weer opheffen in een zwart vlak, kapotgesneden of volgetekend. Door te tekenen krijgt Habers – in tegenstelling tot Van Houten - grip op haar geestelijke gesteldheid en kan ze zich verhouden tot de wereld.

Ze laat zich leiden door het gebruik van andere media zonder de handeling van het tekenen uit het oog te verliezen. Zo nam ze de bovenverdieping van Museum De Buitenplaats onder handen en richtte ze zich tijdens een Artist in Residency in Drawing Centre Diepenheim op animatie.

De reden om Kim Habers voor te dragen is dat ze steeds weer in nieuwe richtingen ontwikkelt. Het talent dat bij Gerrit van Houten geen gelegenheid kreeg zich te ontplooiën, is bij Kim Habers volop aanwezig. Het feit dat zij haar talent in haar eigen tempo ontwikkelt, wars van de kunstwereld, is bewonderenswaardig en verdient om gezien te worden.”

‘Zonder titel’ (2016),
ruimtelijke tekening, inkt en lijm op papier
in perspex, 62 x 84 x 10 cm

Patty Wageman directeur Museum De Buitenplaats Eelde

Kim Habers

still van: Animatie 'A'
(2017), 1:35

Kim Habers (Ommen, 1979) behaalde in 2007 haar bachelor Fine Art bij ArtEZ, Zwolle, en in 2009 haar MFA Fine art aan het Sandberg Institute, Amsterdam. In 2008 ontving zij de stimuleringsprijs 'Aanzet' van de Kunstvereniging Diepenheim. Later volgden andere prijzen en beurzen zoals in 2010 en 2013 een stipendium van het Mondriaan Fonds en in 2015 een Scholarship van het Post-Academic Institutions-Sundaymorning@EKWC – Mondriaan Fonds.
www.kimhabers.com

Questioning the Anthropocene (2016),
 olieverf op linnen,
 250 x 140 cm

Lotte Milene Bosman (Oss, 1987) behaalde haar MFA (Painting) aan het Frank Mohr Instituut (Academie Minerva, Groningen) in 2012. In 2008 ontving ze een studiebeurs van het De Groot-Brugman fonds. In 2016/2017 kreeg ze een toekenning van de Werkbijdrage Jong Talent van Het Mondriaan Fonds.

www.lottemilenebosman.com

Lotte Milene Bosman

“In het werk van Lotte Milene Bosman staat de hedendaagse natuur- en landschapsbeleving centraal. Daarbij kiest ze niet voor het welbekende romantische landschap, maar onderzoekt ze de natuur vanuit haar eigen model. De stad waar het gaat om de visueel-esthetische natuurbeleving, het dorp waar het gaat om de economische-esthetische natuurbeleving en het woud waar ze juist de spiritueel-educatief natuurbeleving wil laten zien. Ze gebruikt haar onderzoek om de wereld om haar heen, de mensen, de besluiten en visies beter te begrijpen.

Bosman is een veelzijdig kunstenaar die experimenteert met diverse materialen. Haar werk houdt het midden tussen een schilderij en een tekening. In haar laatste werk Visual Landscape vermengt

ze bijvoorbeeld inkt met water op een ondergrond van gesso op glas met een glanzende vernislaag.

Ik nomineer Bosman graag omdat zij mij verrast met haar onderzoekende stijl en experimenten met materialen. Ze laat zien hoe enorm uiteenlopend ieders individuele natuurbeleving is en hoe wij ons als mens tot de natuur verhouden.”

Dorothea van der Meulen
 Dean Academie Minerva

Subterranean Landscape (2017),
 pen en kleurstof op papier,
 56,5 x 78 cm

ONVOLTOOID TEGENWOORDIG
 GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

Lotte Milene Bosman

“Voor Mari Stoel betekent schilderen een manier om zich te bevrijden van het gangbare. Tegelijkertijd onderhoudt hij een complexe relatie tot het schilderen, waarbij hij een zichtbare, vanzelfsprekend lijkende worsteling laat zien tussen escapisme en overgave.

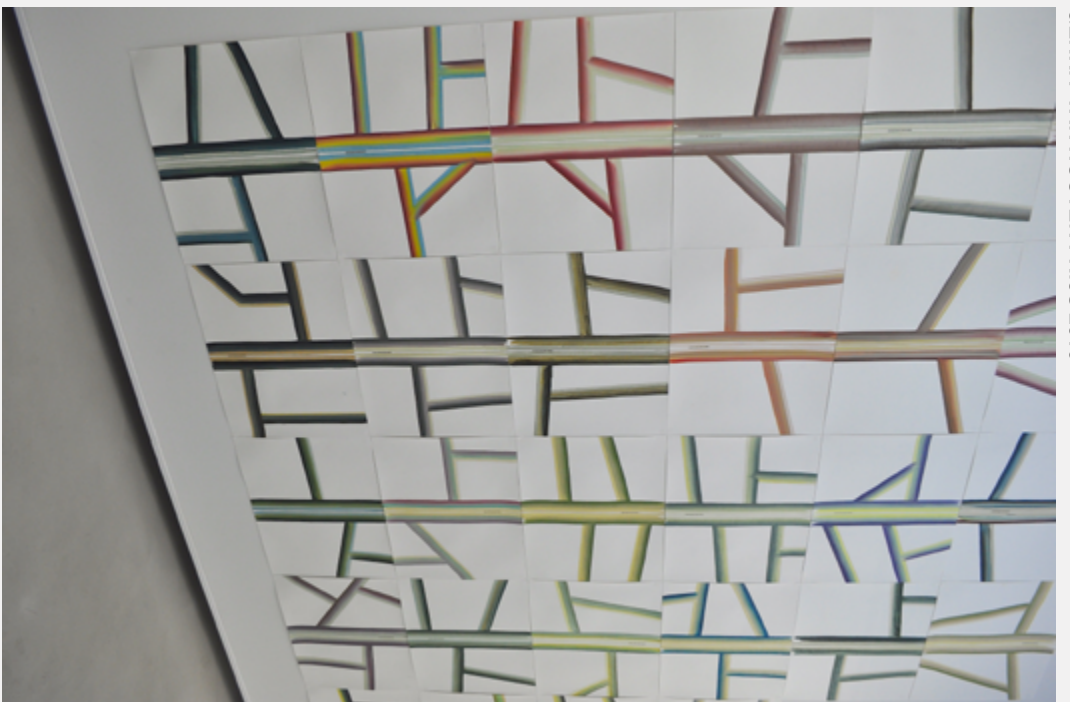
In het artistieke onderzoek naar hoe hij zich tot het schilderen verhoudt, vindt hij persoonlijke en eigenzinnige oplossingen. Soms zijn deze absurd en soms nonchalant. Vaak spelen zijn oplossingen op relativerende, speelse wijze in op schilderkundige gegevens, zoals compositie of het object-aspect van het werk. In zijn schilderwerk staat vooral het landschap centraal als podium voor gebeurtenissen en handelingen, die een even lichtzinnig als existentieel probleem opwerpen.

Kenmerkend voor zijn werk is de spontaniteit van een terloopse handeling of daad

waarin het maken van een compositie het uiteindelijke doel is. Hoe Stoel dat doet is vaak even omslachtig als verfijnd. De manier waarop hij zichzelf de vraag stelt hoe te schilderen geeft blijk van de romantiek van de kunstenaar als uitvinder van zijn eigen obstakels en plotselinge, verwarrende openbaringen.

Stoel refereert vaak naar 'oude' verwanten als Mondriaan en zoekt zijn eigen schilderkunstige oplossingen. Hij heeft een persoonlijke werkwijze gevonden die het midden houdt tussen abstractie en figuratie. Stoel abstraheert, maakt fysiek en schaaft net zo lang totdat er iets essentieels overblijft, namelijk dat er een gedachte is geweest, dat betekenissen meerduldig kunnen zijn, dat een handeling is verricht of altijd in uitvoering zal blijven.”

schragen met fragmenten bij Studie voor compositie # 12.

Studie voor compositie # 12, 2015.
Olieverf op geocoat papier, hout,
400 x 260 cm

Mari Stoel (Haarlem, 1978) is alumnus van Academie Minerva (Autonoom Beeldende Kunst) in Groningen (1997-2001) en MFA Post St. Joost in Den Bosch. Hij ontving in 2004 een stipendium van het Mondriaan Fonds. In 2010 won hij de Buning Brongersprijs en in 2013 werd hij genomineerd voor de Koninklijke prijs voor schilderkunst.
www.maristoel.nl

Still uit: Please don't let me be misunderstood (2017)

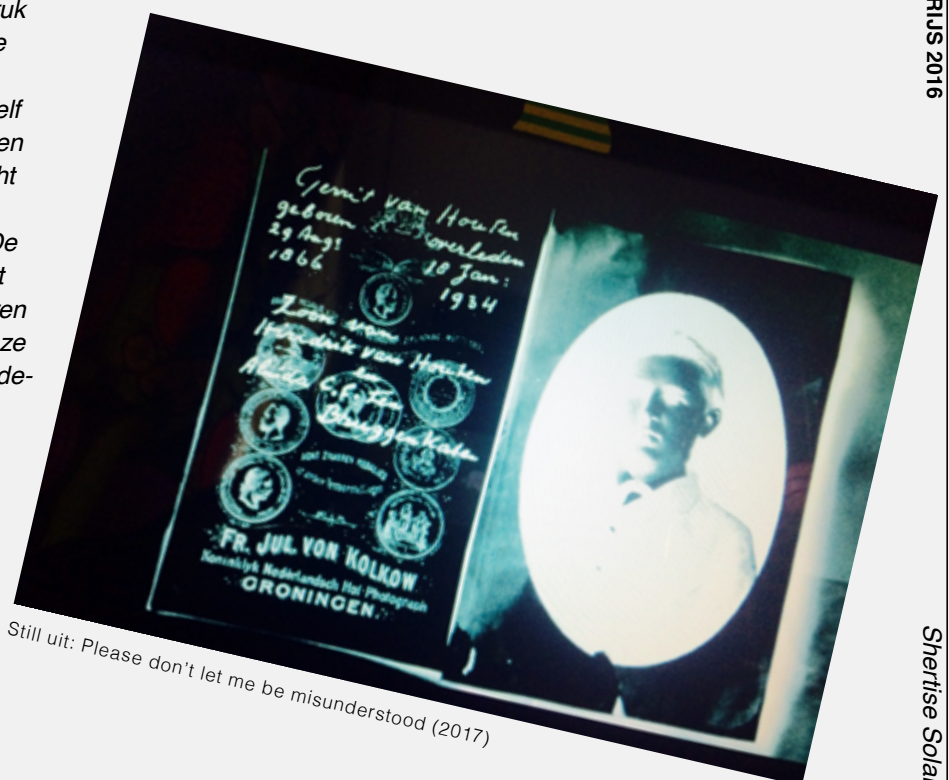
Shertise Solano (Rotterdam, 1982) is geboren en getogen in Rotterdam en van Antilliaanse afkomst. Zij volgde de acteurs- en theatermakersopleiding aan het HKU Theater en studeerde in 2005 af. Sinds 2013 combineert ze theater met beeldende kunst. In 2015 werkte ze mee aan de expositie Embodied Spaces rondom de thema's lichaam, gender en identiteit bij Framer Framed in Amsterdam.

Frans Wisman particulier kunstverzamelaar

“Bij het aankopen van kunst zo'n vijftig jaar lang heb ik me vrijwel altijd laten leiden door het geoefende oog van gerenommeerde galeriehouders. Zij herkennen talent en dragen zorg voor de verdere ontwikkeling. Zelf heel basaal zo'n keuze maken, is andere koek. Toch denk ik dat ik met de voordracht van Shertise Solano daarin geslaagd ben.

Solano weet in haar werk verschillende culturen en uitingsvormen te binden in een persoonlijke taal. Een taal die speels is, rauw, energiek en opwindend alsof ze opgejaagd wordt door de spichtige wezens van William Kentridge en de vervreemdende lichamen van Louise Bourgeois. Haar onverschrokkenheid en opmerkelijke vrijheid doen sterk denken aan het werk van Gerrit van Houten.

Recentelijk voert het theaterwerk Solano naar levende collages. Door gebruik te maken van een mix aan media tracht ze energie te vangen en gestalte te geven. Ze wekt de indruk dat ze weigert het idee op te geven dat energieën geen lichamelijke vorm van zichzelf hebben. Ook haar tekeningen ademen deze sfeer: de nacht doet zijn intrede en de stad ruikt naar verschaald bier. De muziek zwelt aan en zweept mensen op. De zwarte figuren trekken je mee in een roes, ze lachen en huilen: een verleidelijk maar duister geheel.”

Still uit: Please don't let me be misunderstood (2017)

Shertise Solano

ONVOLTTOID TEGENWOORDIG
GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

Shertise Solano

“Het werk van Simon Schrikker is actueel en emotioneert me. Schrikker neemt me volledig mee in zijn beweging. Zijn voelbare drive maakt dat ik heel actief ga kijken en op het puntje van mijn stoel zit. Schrikkers werk is spannend en maakt gretig: ik wil meer zien van deze kunstenaar! Met een breed gebaar lijkt Schrikker zijn werk heel gemakkelijk op het doek te zetten, maar uiteindelijk gaat hij heel secuur te werk. Met dikke verflagen, in grote bewegingen die hij met paletmessen opbrengt, schildert hij onderwerpen zoals een bulldog of inktvis. Door zijn techniek creëert hij hierbij extra diepgang en beweging en is zijn werk erg zintuigelijk. Het is expressieve schilderkunst met

figuratieve elementen uit de naaste omgeving. Schrikker en Gerrit van Houten ontmoeten elkaar in de keuze voor onderwerpen uit de naaste omgeving en de waarneming uit de zichtbare werkelijkheid. Maar op de een of andere manier weet Schrikker aan de figuratie te ontsnappen. Dat maakt zijn werk zo spannend.

Schrikker maakt gebruik van verschillende afmetingen en materialen. Hij schildert op muren en doeken en maakt soms installaties. Wat opvalt is zijn technische vaardigheid, een vaardigheid die ook vaak aan Gerrit van Houten werd toegeschreven. Schrikker is nog steeds aan het onderzoeken waar hij nieuwe doorgangen kan vinden. Ik denk dat we nog veel ontwikkeling bij hem gaan zien. Daarom draag ik hem voor, in de hoop dat hij in de komende jaren een nog breder publiek weet te bereiken.”

Marijke van der Woude directeur CBK Groningen

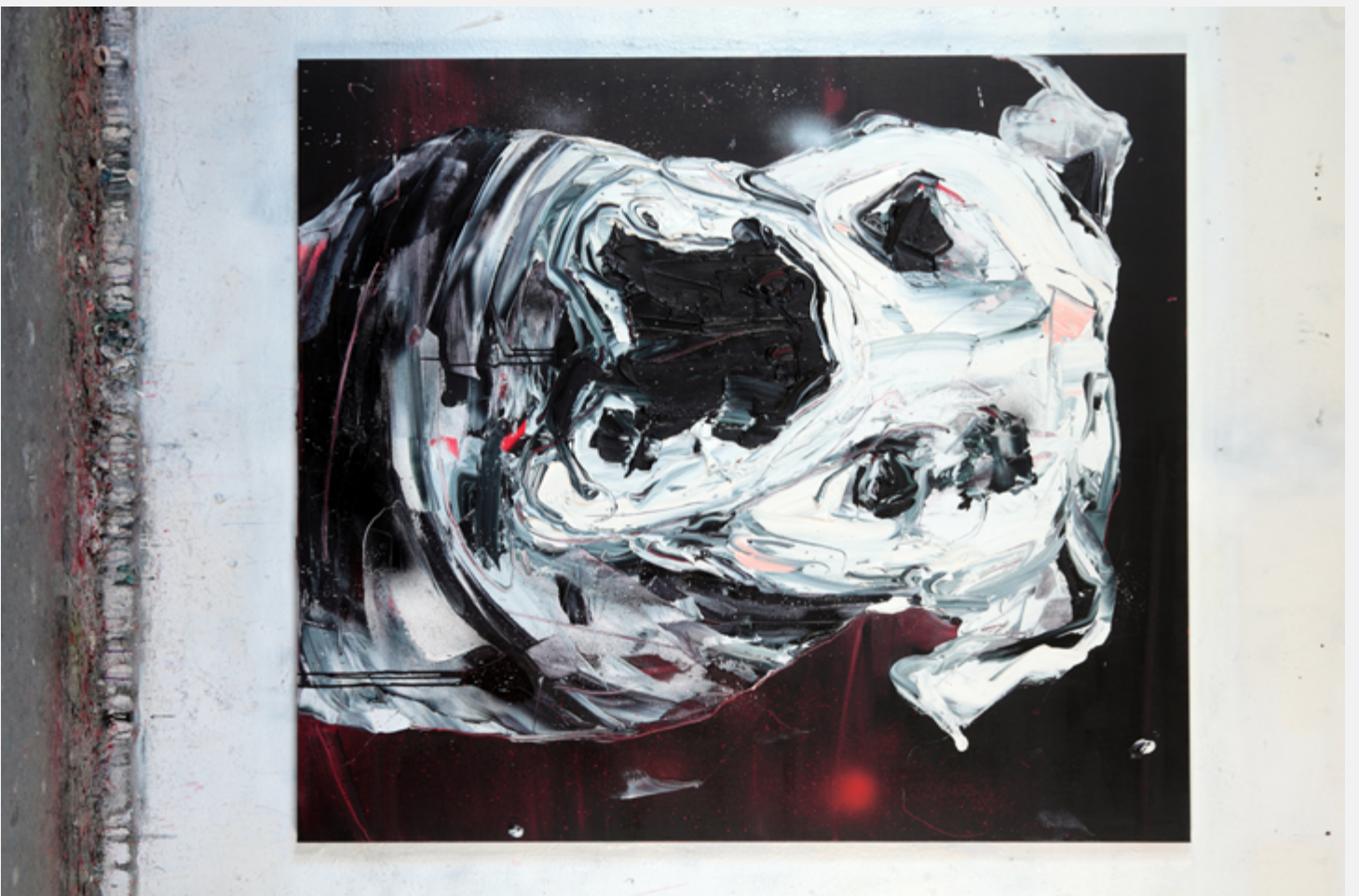
z.t (2016),
olieverf op linnen,
80x100 cm

Simon Schrikker (Utrecht, 1973) studeerde van 1995-1999 aan Academie Minerva in Groningen. Hij behaalde in 2001 zijn master in de beeldende kunsten aan het Dutch Art Institute te Enschede. In 2005 won hij de publieksprijs van de Koninklijke Subsidie voor de Schilderkunst en werd zijn werk onder andere aangekocht door het Gemeentemuseum Den Haag en de Caldic Collectie.
www.simonschrikker.com

Simon Schrikker

ONVOLTTOID TEGENWOORDIG
GERRIT VAN HOUTEN PRIJS 2016

Simon Schrikker

z.t (2016),
olieverf op linnen,
170x190 cm

Gerrit van Houten,
Gezicht op donkere bospartij (1887-1890),
potlood en krijt op papier
30x21 cm

Over tekenen wordt gezegd dat het ‘denken met de hand’ is. De kunstenaar die tekent doet dit naar wat hij ziet of bedenkt. De handeling van het tekenen is de beweging van de waarneming naar de weergave. Dit vraagt een zekere afstemming van het oog en de hand. Hierbij geldt niet zozeer *wat* de kunstenaar ziet en *wat* hij weergeeft, maar vooral ook *hoe* hij het ziet en *hoe* het wordt weergegeven. De vele bewaard gebleven tekeningen van Gerrit van Houten zijn wat dit betreft bijzonder fascinerend.

Dat hij een gedreven tekenaar was, blijkt uit de talrijke schetsboeken en losse bladen in zijn nalatenschap. In eerste instantie lijken dit vooral oefeningen en studies. Schetsen die hij maakte van landschappen, dieren of personen en die hem konden dienen als onderwerp voor een aquarel of schilderij. Het tekenen als ‘hulpmiddel’¹. Deze tamelijk studieuze manier van tekenen ontwikkelde Gerrit van Houten in de vroege jaren tachtig van de negentiende eeuw tijdens zijn academieopleiding in Groningen en Den Haag. Maar als hij vanaf het midden van de jaren tachtig geplaagd wordt door depressiviteit veranderen ook zijn tekeningen. De naturalistische weergave van de werkelijkheid maakt plaats voor een bijna obsessieve ‘dichtgetekende’ manier van werken. Zijn voorkeur gaat hierbij uit naar het tekenen van bomen: in zwart getekende dichte verstrengelingen van stammen en takken. Een wirwar van strepen en lijnen waarmee bijna het gehele tekenblad is gevuld.²

¹ I.G.R. Koops-Stange (red.), *Gerrit van Houten 1866-1934*, Groningen: Gerrit van Houten Stichting, 1991, p. 59.

² Ibid., p. 95.

De vraag zal altijd blijven wat er in zijn gedachten omging toen hij deze tekeningen maakte. De verandering van zijn handschrift in het tekenen lijkt in ieder geval een direct gevolg van de verandering in zijn mentale conditie. Maar onze eigen manier van kijken is waarschijnlijk net zo geconditioneerd. Tijdens zijn leven werd Gerrits late tekenstijl gezien als een bewijs van verval en achteruitgang ten opzichte van de zorgvuldige en realistische vroege studies. Na zijn opname in een psychiatrische inrichting werd de *horror vacui* in zijn artistieke werk zelfs als een gevaar voor zijn gezondheid beschouwd. Toch zijn het juist deze dramatische tekeningen die wij nu als de meest expressieve en persoonlijke uitingen van zijn kunstenaarschap waarderen. Wij hanteren dus andere criteria bij onze beoordeling van artistieke kwaliteit.

Het tekenen als een vorm van denken is beweeglijk. Het is registreren en bevragen, vastleggen en verkennen. Academie Minerva wil het tekenen als artistiek medium meer nadruk geven en sterker onder de aandacht brengen. Zowel het maakproces als het onderzoeken en reflecteren zullen de komende jaren extra aandacht krijgen onder meer vanuit het Kenniscentrum Kunst en Samenleving in nauwe samenwerking met Museum De Buitenplaats in Eelde en de vakgroep Kunstgeschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen. De directheid van het tekenen kan immers een bijzondere verbinding leggen tussen artistieke praktijk en maatschappelijke context. Maken, onderzoeken en presenteren zijn hierbij drie complementaire invalshoeken. Deze presentatie van de

Gerrit van Houten Stichting met negen talenten en een tekenproject van een propedeuseklas is dan ook in meerdere opzichten een belofte voor de toekomst.

Leo Delfgaauw, docent / onderzoeker van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving van Academie Minerva en curator van de tentoonstelling

Op basisschoolleefijd kreeg Gerrit van Houten al tekenlessen op Academie Minerva in Groningen. Kennelijk bood de academie toen een lesprogramma voor jonge talentvolle kinderen, iets wat nu School voor Jong Talent zou heten. Zijn medeleerlingen kwamen vermoedelijk allemaal uit Groningen of uit de Ommelanden en het lesprogramma was zeker afgestemd op het naar directe waarneming bestuderen van de natuur.

Hiervan is 140 jaar later op Academie Minerva geen enkel spoor meer terug te vinden. Er is geen Jong Talent klas en er is ook geen klassiek lesprogramma dat rust op het gezegde 'de natuur is de leermeester van de kunst'. Een ander belangrijk verschil is dat studenten uit de hele wereld nu aan Academie Minerva studeren en dat de voertaal in de klas Engels is.

De exposerende studenten – klas 1A Autonome Beeldende Kunst van Academie Minerva – zijn afkomstig van drie continenten en uit negen verschillende landen. Slechts zes studenten uit deze klas zijn Nederlanders. De confrontatie voor deze cultureel heterogene internationale groep met Gerrit van Houten was spannend. In hoeverre kan een student uit bijvoorbeeld India zich herkennen in het werk en lot van een Groningse kunstenaar uit de 19e eeuw?

Het bezoek afgelopen najaar aan het vroegere woonhuis van de kunstenaar (nu Gerrit van Houten Stichting) bleek voor de studenten inspirerend te zijn. Vol bewondering werden de kleine schetsboeken met de vele verfijnde studies van

Van Houtens dagelijkse omgeving bestudeerd en zij vormden voor een aantal studenten de aanleiding voor het werk dat nu getoond wordt.

De tragische levensloop van Gerrit van Houten was voor veel studenten aangrijpend en herkenbaar. Voor hen waren die 140 jaren tijdsverschil en die duizenden kilometers afstand moeiteloos overbrugbaar. Veel werk op deze tentoonstelling gaat met name op zijn levenslot in.

Deze tentoonstelling bewijst wederom de stelling dat kunst in staat is om vele eeuwen en culturen te overbruggen.

Frank Lisser is Studiodocent klas 1A Academie Minerva
Foto's studenten: Allie van Altena

Deze publicatie verschijnt bij de expositie Onvoltooid Tegenwoordig, Gerrit van Houten Prijs 2016, 9 maart t/m 31 maart 2017 in Academie Minerva aan de Praediniussingel te Groningen. Op het moment van verschijnen was de winnaar van de Gerrit van Houten Prijs 2016 nog niet bekend.

Projectteam:

Leo Delfgaauw

curator tentoonstelling

Luchiena Lanjouw

organisator Gerrit van Houten Prijs

Franck Smit

coördinator namens de Gerrit van Houten Stichting

Schetsboekproject klas 1A

Docenten:

Allie van Altena

Frank Lisser

Studenten:

Ciska Beens, Shanelle Beereboom, Rakshita Bhargava, Andy Bucovanu, Bas van Delden, Anna-Marie Grootoek, Ingrid In der Maur, Amaad Khan, Joris Thomas Kindt, Albert Matthews Duggan, Helia Rafie, Erika Schneider, Gena Kalina Schneider, Gian Luca Zaupa.

Met dank aan het Universiteitsmuseum Groningen voor beschikbaar stellen vitrines.

Communicatie:

Nikki de Beer

Floormanager:

Tijmen van Dijk

Eindredactie:

**Inge de Bie
Bureau Brouwers**

Vormgeving:

Gisanne Hendriks

Begeleiding:

Geja Duiker

Projectbureau/AMP

Druk:

De Marne

Gerrit van Houten Stichting

www.gerritvanhouten.nl

Kenniscentrum Kunst en Samenleving

kc.academieminerva.nl

